

Kleszcze

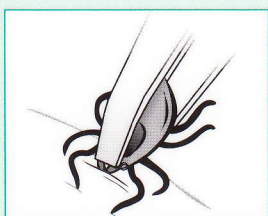
Kleszcze to pajęczaki, które przenoszą groźne choroby, m.in. kleszczowe zapalenie mózgu oraz boreliozę. Szacuje się, że w Polsce nawet około 25% kleszczy może być zarażonych.³

Z roku na rok liczba tych groźnych pajęczaków rośnie w skali globalnej. Jednocześnie coraz powszechniej występują na terenach miejskich. Według danych PZH w 2014 roku w Polsce wykryto 13,8 tys. przypadków boreliozy, podczas gdy 2 lata wcześniej zaledwie 8,7 tys. Rośnie też liczba przypadków odkleszczowego zapalenia mózgu – w I kwartale 2014 roku zanotowano ich o 50% więcej. Jednocześnie liczba rejestrowanych przypadków w Polsce może być zaniżona ze względu na trudne rozpoznanie tych chorób.⁴

Jak usunąć kleszcza?

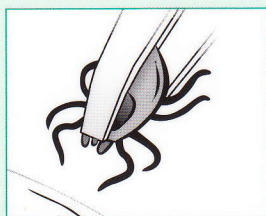
Kleszcza usuwamy wyłącznie mechanicznie za pomocą wąskich szczypczyków lub kleszczkarty, którymi należy go uchwycić jak najbliżej skóry.

Dobrze

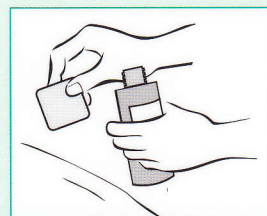
1. Użyj szczypczyków

Za pomocą drobnej pęsety (najlepiej zakrzywionej) uchwycić kleszcza tak blisko powierzchni skóry, jak to możliwe.

2. Delikatnie usuń kleszcza

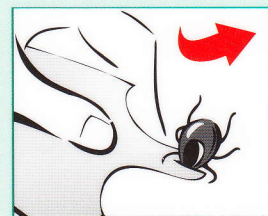
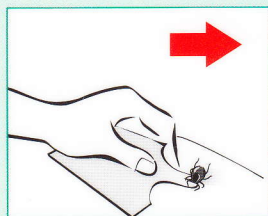
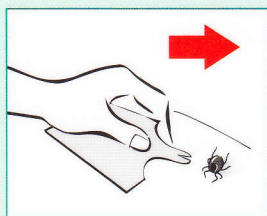
Usuń kleszcza poprzez pociągnięcie go jednostajnym ruchem pionowo do góry (wzdłuż osi wkłucia). Podczas zabiegu nie wolno wykonywać ruchów obrotowych, które sprzyjają oderwaniu tułowia.

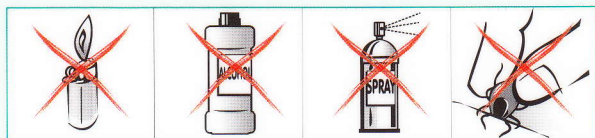
3. Zdezynfekuj

Miejsce po usunięciu kleszcza należy przemyć środkiem odkażającym, a ręce starannie umyć.²

Do usunięcia kleszcza można wykorzystać także specjalne karty.

Źle

UWAGA!

Kleszcza nie wolno smarować tłustymi substancjami, alkoholem lub benzyną. Stosowanie tego typu metod doprowadzi wprawdzie do zabicia kleszcza i jego odpadnięcia, ale zanim do tego dojdzie kleszcz wydzieli w obrębie skóry większe ilości materiału zakaźnego.¹

Jak chronić pacjenta?

W profilaktyce zakażeń chorobami odkleszczowymi zaleca się:

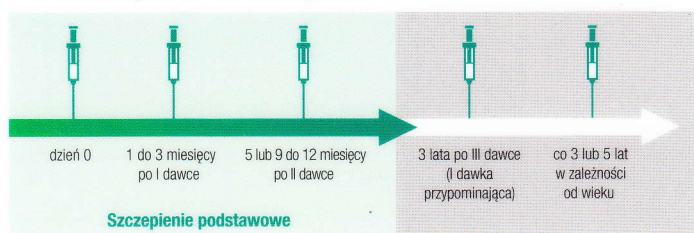
- zakładanie odzieży chroniącej miejsca wrażliwe na pokłucie przez kleszcza,
- stosowanie repelentów,
- pasteryzację mleka pochodzącego od zwierząt z terenów endemicznych.

Jednak najskuteczniejszą metodą zapobiegania zakażeniu są szczepienia przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu.

Niestety na boreliozę nie ma obecnie dostępnej szczepionki.

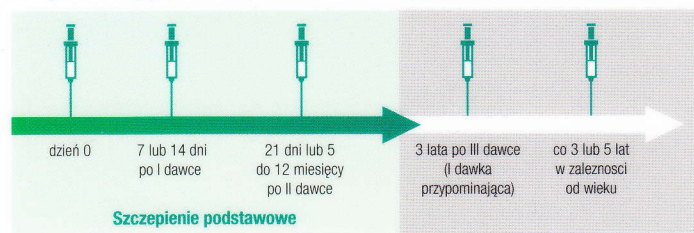
Jak dawkować szczepionkę?*

Standardowy schemat szczepienia:

Przyspieszony schemat szczepienia

– wystarczający do uzyskania ochrony już po 2 szczepieniach:⁵

* schemat w zależności od wybranego produktu

Pamiętaj, że jedynie regularnie podawane dawki przypominające mogą zapewnić odpowiednią i długotrwałą ochronę.

**Konsultacja medyczna:
prof. Joanna Zajkowska**

Klinika Chorób Zakaźnych i Neuroinfekcji Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Białymstoku

KZM Borelioza

Kleszczowe Zapalenie Mózgu	Borelioza
<p>Choroba wirusowa (wirus KZM).⁴</p> <p>Oznaczenie przeciwciał klasy IgM (wykrywane u chorych na KZM po około 7-10 dniach od chwili zakażenia) i IgG (wykrywane po około 10-14 dniach) w surowicy krwi i płynie mózgowo-rdzeniowym.⁴</p>	<p>Choroba bakteryjna (krętki z grupy <i>Borrelia</i>).⁴</p> <p>Rumień wędrujący (występuje u 40-50% chorych).¹</p> <p>Diagnoza dwustopniowa:⁴</p> <ol style="list-style-type: none">Oznaczenie przeciwciał w klasie IgM i IgG metodą immunoenzymatyczną.Jeśli wynik jest dodatni lub wątpliwy, należy wykonać oznaczenie techniką „Western blot”.
<p>Brak leczenia przyczynowego (skierowanego przeciw wirusowi KZM).¹⁰</p>	<p>Dostępne leczenie przyczynowe (antybiotykoterapia). Terapia trwa przynajmniej 21 dni, opiera się na: doksycylinie, amoksylicynie, cefuroksymie, ceftriaksonie lub cefotaksymie.⁵</p>
<p>Dostępne skuteczne szczepienia profilaktyczne.⁴</p> <p>Wirus jest przenoszony w ciągu kilku pierwszych minut od momentu rozpoczęcia ssania, gdyż bytuje w gruczołach ślinowych. Z tego powodu usunięcie kleszcza nie stanowi skutecznej ochrony.^{2,10}</p>	<p>Brak możliwości profilaktyki.⁶</p> <p>Ważne szybkie usunięcie kleszcza. Ryzyko przeniesienia istotnie rośnie, gdy kleszcz przebywa w skórze co najmniej 36 godzin.^{3,4} Spowodowane jest to faktem, że krętki <i>Borrelia burgdorferi</i> bytują w przewodzie pokarmowym kleszcza i uaktywniają się po wypełnieniu jego jelit krwią w trakcie żerowania na skórze żywiciela.⁴</p>
<p>Około 2% przypadków może zakończyć się zgonem.⁴</p>	<p>Bardzo rzadko powoduje śmierć.⁶⁻⁸</p>
<p>Najbardziej niebezpieczna.¹</p>	<p>Najbardziej rozpowszechniona.¹</p>
<p>Objawy:</p> <p>Choroba w początkowym okresie może nie zostać rozpoznana, ponieważ objawy są mało charakterystyczne.</p> <p>U chorych z objawami wyróżnić można 2 fazy choroby.</p> <p>Pierwsza faza związana jest z występowaniem wirusa we krwi.⁵</p> <p>Pojawia się po 7-14 dniach od kontaktu z kleszczem.</p> <p>Przykładowe objawy to: • gorączka • ból głowy • ból mięśni.⁵</p> <p>Objawy z pierwszej fazy utrzymują się około tygodnia.⁵</p> <p>Po kilku dniach lepszego samopoczucia występuje druga faza choroby.</p> <p>Związana jest ona z obecnością wirusa w OUN.⁵</p> <p>Objawy: • bóle głowy • gorączka • wymioty • nudności • utrata przytomności • zespół zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych • zapalenia mózgu.⁵</p> <p>Zmiany zapalne lokalizują się głównie w okolicach okołokomorowych, okolicy rogów przednich rdzenia i w mózdzku.⁵</p> <p>Objawy zwykle ustępują po 2-3 tygodniach. Jednak nawet u 58% chorych przebycie KZM może wiązać się z wystąpieniem powikłań.⁵</p>	<p>Objawy:</p> <p>Objawy chorobowe mogą pojawić się po 10-14 dniach.⁴</p> <p>Charakterystycznym objawem może być pierścieniowate zaczerwienienie skóry wokół miejsca ukąszenia.</p> <p>Dla późnych stanów choroby charakterystyczne są przewlekłe zmęczenie i szybka męczliwość, epizodyczny przebieg choroby ze złym samopoczuciem i objawy, które pojawiają się w różnych miejscach.¹¹</p>

Zdjęcie udostępnione dzięki uprzejmości pani prof. J. Zajkowskiej, Klinika Chorób Zakaźnych i Neuroinfekcji Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Białymstoku.

To, co łączy te dwie choroby, to wektor, który je przenosi – kleszcz.
Niestety coraz częściej dochodzi do koinfekcji, co w znacznym stopniu utrudnia diagnostykę i leczenie.
W Polsce nawet 27% pacjentów ze zdiagnozowanym KZM zarażonych jest także *Borrelia*.^{9,10}

**Konsultacja medyczna:
prof. Joanna Zajkowska**

Klinika Chorób Zakaźnych i Neuroinfekcji
Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Białymstoku